

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 337/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 279/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 279/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 279/2007 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiat tri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu, advokáta [REDAKOVANÉ], Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 16. mája 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo aj „žalobca“), zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 279/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem podrobného opísania doterajšieho priebehu napadnutého konania zdôraznil, že jeho predmetom je uplatnenie náhrady škody za ublíženie na zdraví (poškodenie oka) a v dôsledku nečinnosti okresného súdu je „*počas celej doby konania v právnej neistote*“.

3. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené a v súčasnosti prebieha už viac ako 10 rokov, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto

rozhodol: „1./ Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/279/2007 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2./ Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby vo veci sp. zn. 8C/279/2007 konal bez zbytočných prietahov.

3./ Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie 12 000 €, ktoré je Okresný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...“

Okrem uvedeného sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal aj náhradu trov konania.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprS 380/2017 doručeným ústavnému súdu 10. júla 2017, v ktorom predsedníčka súdu okrem opisu doterajšieho priebehu napadnutého konania uviedla: „Z obsahu spisového materiálu nevyplývajú žiadne prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. OSP, aktuálne podľa ustanovenia § 161 a nasl. CSP. Rovnako musím konštatovať, že som z obsahu spisového materiálu nezistila postup sťažovateľa, ktorým by boli spôsobené prietahy v konaní. Aktuálne bol v predmetnej právnej veci dňa 15.06.2017 nariadený termín pojednávania na deň 27.09.2017.

Okrem všeobecne známej zaťažnosti Okresného súdu Žilina a sudcov občianskoprávneho oddelenia tunajšieho súdu mi nie sú známe skutočnosti, ktoré ovplyvnili priebeh konania a frekvenciu jednotlivých procesných úkonov súdu. Vzhľadom na to, že spor trvá od 04.04.2007 a napriek čiastočnému rozhodnutiu súdu vec nie je k dnešnému dňu právoplatne skončená, je zrejmé, že k prejednaniu právnej veci v primeranej lehote súdom nedošlo. Už v predchádzajúcom období bola sťažnosť sťažovateľa na postup súdu vyhodnotená vedením tunajšieho súdu ako čiastočne dôvodná a sudca bol upozornený na povinnosť konať bez zbytočných prietahov.“

5. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľ zaujal svoje stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 20. júla 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

«... Vyjadrenie podpredsedu okresného súdu objektívne konštatuje, že v konaní sú prietahy nezavinené sťažovateľom. Nemôžeme však súhlasiť s tým, že sa jedná o skutkovo náročnú vec. Konania vo veciach žalôb o náhradu škody sú štandardné. V tejto veci vzhľadom na počet vypočutých svedkov a skutkový stav z toho vyplývajúci, ako aj závery lekárov a znaleckého posudku, nemožno konštatovať, že sa jedná o skutkovo náročnú vec. „Náročnosť“, respektíve komplikovanosť v otázke znaleckého dokazovania zavinil práve okresný súd tým, že nariadil znalecké dokazovanie po viac ako dvoch rokoch od rozhodnutia krajského súdu aj to znalcom, ktorý bol zo zoznamu znalcov vyškrtnutý.

Zákonný sudca [REDAKOVANÉ] vo svojom vyjadrení rozoberá skutkový stav zistený dokazovaním, polemizuje s rozhodnutím krajského súdu a tvrdí, že sa jedná o nadpriemerne skutkovo zložitú vec. Skutkový stav zistený dokazovaním v konaní o žalobe sťažovateľa nie je pre rozhodnutie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa podstatný. ... Súd je povinný svoju prácu a konanie organizovať tak, aby konal bez prietahov a vec rozhodol v primeranej lehote. Ak sudca vo svojom vyjadrení (druhá strana posledný odsek) konštatuje, že MUDr. V. M., CSc. zomrel a pojednávanie 26.10.2015 bolo odročené, pretože sme navrhovali kontrolné znalecké dokazovanie, toto nemôže byť považované za nami zavinený prietah, pretože je právom a povinnosťou účastníka navrhovať dôkazy vo svoj prospech.

Prietahy v súdnom konaní sú nezlučiteľné s imperatívom v článku 48 odstavec 2 Ústavy SR. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nepostačuje ak súd koná, pretože k odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej. Žiadna skutková zložitnosť nemôže ospravedlniť stav, že od 4.4.2007, kedy žaloba sťažovateľa napadla na súd, do dnešného dňa nie je vo veci právoplatne rozhodnuté. Dovolíme si tvrdiť, „...že ani zložitnosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane v nečinnosti“ (mutatis mutandi I. ÚS 47/96).

S poukazom na celkovú dĺžku konania o štandardnej žalobe nie v skutkovo zložitej veci, evidentné prietahy, ktoré neboli odstránené, ani viacnásobnými oprávnenými sťažnosťami sťažovateľa a ktorými vyčerpал všetky zákonom dané možnosti svojej obrany, ktorých dôsledkom je trvajúci dlhoročný stav neistoty, považujeme jeho sťažnosť za úplne oprávnenú a odôvodnenú aj jeho nárok na priznanie finančného zadosť učinenia vo výške

12 000,- €. Tento nárok sťažovateľa je plne v súlade so zásadou spravodlivosti, z ktorých vychádza ESLP pri uplatňovaní článku 6 odstavec 1 Dohovoru a toto zadostučinenie priznáva so zreteľom na konkrétnu situáciu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujeme, aby bolo sťažnosti sťažovateľa vyhovené v zmysle jeho petitu.»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

7. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu z 27. júna 2017 k sťažnosti bolo aj opísanie napadnutého konania, ktorého priebeh bol takýto: *„Konanie v predmetnej právnej veci začalo podaním žaloby na Okresnom súde Žilina dňa 04.04.2007, pričom predmetom konania je uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody z ublíženia na zdraví. Prvé pojednávanie v predmetnej právnej veci sa uskutočnilo dňa 15.06.2009, ktoré po vykonaní dokazovania následne bolo odročené za účelom ďalšieho dokazovania na deň 19.08.2009. Toto pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania výsluchom procesných strán a svedkov odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Uznesením súdu zo dňa 11.12.2009 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Oftalmológia s uložením povinnosti vypracovať písomný znalecký posudok v lehote 1 mesiaca od prevzatia zdravotnej dokumentácie žalobcu. Znalecký posudok bol následne predložený súdu dňa 26.03.2010, súd rozhodol o znalečnom dňa 06.04.2010 a po vyjadrení sa procesných strán k jeho obsahu súd nariadil nový termín pojednávania na deň 23.05.2012. Následne súd na pojednávaní konanom dňa 12.06.2012 vo veci rozhodol rozsudkom, proti ktorému žalobca podal prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu odvolanie. Po vyjadrení sa žalovaného k odvolaniu žalobcu súd predložil spisový materiál dňa 09.10.2012 Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní, pričom odvolací súd v prejednávanej veci rozhodol uznesením dňa 23.01.2013*

tak, že odvolaním napadnutý výrok, ktorým žalobu súd zamietol a vo výroku o trovách konania zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Nový termín pojednávania bol súdom stanovený na deň 26.10.2015, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania. Kontrolné znalecké dokazovanie

bolo následne nariadené uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 08.12.2015, avšak z dôvodu, že súdom ustanovený znalec podľa dodatočných zistení súdu znaleckú činnosť od roku 2011 nevykonáva, pričom súdom ustanovený znalec bol rozhodnutím zo dňa 27.05.2016 vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov pre odbor Zdravotníctvo a farmácia a súčasne sa nepodarilo zistiť inú vhodnú osobu, ktorá by vypracovala kontrolný znalecký posudok, súd s poukazom na aktuálnu úpravu Civilného sporového poriadku uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania dňa 28.09.2016 zrušil a ponechal na sporových stranách návrh ďalších dôkazov v súlade s princípom kontradiktórnosti konania. Po doručení uznesenia súdu zo dňa 28.09.2016 z obsahu spisového materiálu nevyplývajú ďalšie procesné úkony súdu.“

8. Obsah zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 279/2007 potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 27. júna 2017, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

13. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

14. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby bola jeho záležitosť spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

20. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

21. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

22. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

23. Otázkou existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

24. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného spisu vyplýva, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o sťažovateľom uplatnených nárokoch na náhradu škody na zdraví spôsobenej fyzickým napadnutím inou osobou. Vec nie je právne zložitá, o čom svedčí dostatok stabilizovanej

judikatúry všeobecných súdov aplikovateľnej aj na daný prípad. Ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti vecí, ktorá vyplýva z nutnosti vykonania pomerne náročného znaleckého dokazovania. Uvedená skutočnosť však podľa názoru ústavného súdu nemôže okresný súd zbaviť zodpovednosti za stav, v akom sa napadnuté konanie nachádza v čase meritórneho prerokovania sťažnosti.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľa. Ústavný súd konštatuje, že v doterajšom priebehu napadnutého konania nenašiel také skutočnosti, ktoré by z pohľadu priet'ahov v konaní bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa. Aj podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti konštatovala, že „z obsahu spisového materiálu nezistila postup sťažovateľa, ktorým by boli spôsobené priet'ahy v konaní“.

26. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Zo sťažnosti a zapožičaného súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 270/2007 zistil tieto obdobia nečinnosti:

- od 18. mája 2007 (doručenie vyjadrenia k žalobe) do 15. júna 2009 (pojednávanie na okresnom súde),

- od 26. novembra 2010 (okresnému súde bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa k znaleckému posudku) do 5. marca 2012 (okresný súd nariadil pojednávanie),

- od 18. februára 2013 (doručenie uznesenia z odvolacieho súdu) do 30. septembra 2015 (okresný súd nariadil pojednávanie).

Celková doba nečinnosti v napadnutom konaní je viac ako 6 rokov.

27. Okrem nečinnosti nebol doterajší postup okresného súdu ani dostatočne efektívny.

28. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity napadnutého konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou

zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na svoju ďalšiu štandardnú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP) aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 56/02, IV. ÚS 327/2013). Ústavný súd poznamenáva, že v okolnostiach danej veci okresný súd ustanovil v roku 2015 znalca na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý už od roku 2011 znalecké posudky nevypracúva, v dôsledku čoho bol okresný súd nútený ustanoviť nového znalca, čo nepochybne predĺžilo priebeh napadnutého konania.

29. O neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní svedčí aj skutočnosť, že Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 Co 358/2012 z 23. januára 2013 zrušil rozsudok okresného súdu z 12. júna 2012 v napadnutej časti a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení predmetného uznesenia z 12. júna 2012 okrem iného uviedol: *„Na základe vyššie uvedených nedostatočných skutkových zistení možno považovať právne posúdenie veci prvostupňovým súdom za predčasné. Je potrebné, aby okresný súd pri právnom posúdení veci sa zaoberal aj aplikáciou ust. § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Z dôvodu týchto pochybení krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu v zrušenej časti na ďalšie konanie.*

Povinnosťou okresného súdu bude doplniť dokazovanie výsluchom znalca (na základe návrhu žalobcu) za účelom odstránenia nejasnosti podaného písomného znaleckého posudku ako aj námietok zo strany žalobcu voči znaleckému posudku. Ďalší postup okresného súdu pokiaľ ide o zisťovanie skutkového stavu veci, bude závislý od prípadných návrhov účastníkov konania na dokazovanie a od skutočnosti, či navrhnuté

dôkazy sú dôležité pre zistenie skutkového stavu veci (pričom súd nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi). Následne opätovne okresný súd vyhodnotí zistený skutkový stav veci a vyvodí právny záver.“

30. Ústavný súd pri vyhodnocovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní okrem už uvedeného zdôrazňuje, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo ani po viac ako 10 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené (napr. IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 67/2014).

31. Argumenty, ktorými okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti ospravedlňoval prieťahy v konaní (všeobecne známa zaťaženosť okresného súdu a sudcov občianskoprávneho oddelenia), ústavný súd nemohol akceptovať, pričom poukázal na svoju predchádzajúcu stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, kde oprávnený subjekt požiadal o odstránenie právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

32. Ústavný súd poznamenáva, že nemožno v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to môže zapríčiniť porušenie ich základných práv.

33. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 279/2007 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

34. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

35. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza.

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

38. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

39. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 12 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukazuje najmä na to, že v dôsledku prietáhov zavinených postupom okresného súdu sa nachádza v stave právnej neistoty.

40. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

41. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, ktoré považoval za primerané vzhľadom na doterajší priebeh napadnutého konania a aktuálny stav veci.

42. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Tiborom Bickom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

43. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €.

44. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 8,58 €) sumu 303,16 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení

neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 363,79 €.

45. V zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Ak teda právny zástupca sťažovateľa hodnotu jedného úkonu právnej pomoci vyčíslil s poukazom na § 10 ods. 1 vyhlášky, postupoval nesprávne, preto ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu týkajúceho sa trov konania nevyhovel.

46. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

47. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017